

1. A computer laboratory is a place where computers and other accessories such as printers, scanners and multimedia projectors are installed and used./පරිගණක විද්‍යාගාරයක් යනු පරිගණක සහ මුද්‍රණ යන්ත්‍ර හා බහුමාධ්‍ය ප්‍රොජෙක්ටර් වැනි උපාංග සවිකර භාවිතයට ගැනෙන ස්ථානයකි.
2. Computers and accessories are expensive and valuable. A large amount of money may be needed to repair or replace them if they are damaged. Therefore, they should be used properly and kept safe./පරිගණක සහ ඒ ආශ්‍රිත උපාංග මිල අධික සහ වටිනා දේ වේ. ඒවාට හානි සිදුවුවහොත් අලුත්වැඩියා කිරීමට හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට විශාල මුදලක් වැය විය හැකිය. එබැවින්, ඒවා නිසි ලෙස භාවිත කළ යුතු අතර ආරක්ෂිතව තබා ගත යුතුය.
3. Answer:
 - Be careful when touching electrical wires and sockets./ විදුලි රැහැන් සහ සොකට්ස් ස්පර්ශ කිරීමේදී ප්‍රවේශම් වන්න.
 - Be aware of the exit doors of the laboratory./ විද්‍යාගාරයේ පිටවීමේ දොරටු පිහිටා ඇති ස්ථාන පිළිබඳව දැනුවත් වන්න.
 - Be aware of the location of fire extinguishers./ ගිනි නිවන උපකරණ පිහිටා ඇති ස්ථාන පිළිබඳව දැනුවත් වන්න.
 - Avoid running and playing inside the computer laboratory./ පරිගණක විද්‍යාගාරය තුළ දිවීමෙන් සහ සෙල්ලම් කිරීමෙන් වළකින්න.
4. Answer:
 - Do not supply power to devices without following the correct instructions./ නිවැරදි උපදෙස් අනුගමනය නොකර උපාංග වෙත විදුලිය ලබා නොදෙන්න.
 - Keep the laboratory and equipment clean and dust-free./ විද්‍යාගාරය සහ උපකරණ පිරිසිදුව හා දූවිලිවලින් තොරව තබා ගන්න.
 - Switch off all equipment properly after use./ භාවිතයෙන් පසු සියලුම උපකරණ නිසි ලෙස ක්‍රියා විරහිත කරන්න.
 - Place used equipment in the proper place./ භාවිතා කළ උපකරණ නියමිත ස්ථානයේ තබන්න.
 - Remove footwear before entering the laboratory./ විද්‍යාගාරයට ඇතුළු වීමට පෙර පාවහන් ඉවත් කරන්න.
 - Avoid taking food, water or other liquids into the laboratory./ ආහාර, ජලය හෝ වෙනත් ද්‍රව වර්ග විද්‍යාගාරය තුළට රැගෙන යාමෙන් වළකින්න.
 - Scan external storage devices such as flash drives for viruses./ ෆ්ලෑෂ් ඩ්‍රයිව් වැනි බාහිර ගබඩා උපාංග වෛරස් සඳහා ස්කෑන් කරන්න.
5. Answer:
 - Supply electricity by turning on the switch connected to the computer./ පරිගණකය හා සම්බන්ධ ස්විචය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් විදුලිය ලබා දෙන්න.
 - If a UPS (Uninterruptible Power Supply) is connected, turn it on./ UPS එකක් සම්බන්ධ කර ඇත්නම්, එය ක්‍රියාත්මක කරන්න.
 - Switch on the system unit./ සිස්ටම් යුනිට් එක ක්‍රියාත්මක කරන්න.
 - Finally, switch on the monitor./ අවසාන වශයෙන්, මොනිටරය ක්‍රියාත්මක කරන්න.

Note: Modern computers, especially laptops, may have a different procedure.

සටහන: නවීන පරිගණක, විශේෂයෙන්ම ලැප්ටොප් සඳහා වෙනස් ක්‍රියා පටිපාටියක් තිබිය හැකිය.

#ICT කණ්ඩායම

6. Answer:

- Close all programs that are currently open./ දැනට විවෘතව ඇති සියලුම වැඩසටහන් වසා දමන්න.
- Select the "Shutdown" command./ "Shutdown" විධානය තෝරන්න.
- Switch off the monitor using its power button./ මොනිටරයේ ඇති බල බොක්කම භාවිතයෙන් එය ක්‍රියා විරහිත කරන්න.
- Switch off the UPS and the wall switch respectively./ පිළිවෙලින් UPS එක සහ බිත්ති ස්විචය ක්‍රියා විරහිත කරන්න.

7. Computer ethics are a set of guidelines or good practices that help us to use computers properly.
පරිගණක ආචාරධර්ම යනු පරිගණක නිසි ලෙස භාවිත කිරීමට අපට උපකාරී වන මාර්ගෝපදේශ හෝ යහපත් පිළිවෙත් සමූහයකි.

8. Answer:

- Use computers without disturbing others./ අන් අයට බාධාවක් නොවන පරිදි පරිගණක භාවිත කරන්න.
- Avoid hacking the computer activities of others./ අන් අයගේ පරිගණක ක්‍රියාකාරකම්වලට අනවසරයෙන් ඇතුළු වීමෙන් වළකින්න.
- Do not illegally copy or use software that should be purchased./ මිලදී ගත යුතු මෘදුකාංග නීතිවිරෝධී ලෙස පිටපත් කිරීම හෝ භාවිත කිරීම නොකරන්න.
- Do not access other people's computer files and articles without permission./ අවසරයකින් තොරව අන් අයගේ පරිගණක ගොනු සහ ලිපිගොනු වෙත ප්‍රවේශ නොවන්න.
- Do not repair computer devices without proper instructions./ නිසි උපදෙස් නොමැතිව පරිගණක උපාංග අලුත්වැඩියා නොකරන්න.
- Do not access the Internet without the supervision of teachers./ ගුරුවරුන්ගේ අධීක්ෂණයකින් තොරව අන්තර්ජාලය භාවිත නොකරන්න.
- Do not uninstall or change/delete programs without the permission of the teacher./ ගුරුවරයාගේ අවසරයකින් තොරව වැඩසටහන් ඉවත් කිරීම, වෙනස් කිරීම හෝ මකා දැමීම නොකරන්න.

9. It is unethical because other people's files and information are private, and accessing them without permission violates their rights.

එය සඳාචාර විරෝධී වන්නේ වෙනත් පුද්ගලයන්ගේ ගොනු සහ තොරතුරු පෞද්ගලික වන අතර, අවසරයකින් තොරව ඒවාට ප්‍රවේශ වීම ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීමක් වන බැවිනි.

10. Safety guidelines help to protect users and computer equipment from harm and damage, while computer ethics help users to use computers responsibly, properly and without violating the rights of others.

ආරක්ෂිත මාර්ගෝපදේශ මගින් පරිශීලකයින් සහ පරිගණක උපකරණ හානිවලින් ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වන අතර, පරිගණක ආචාරධර්ම මගින් පරිශීලකයින්ට වගකීම් සහගතව, නිසි ලෙස සහ අන් අයගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය නොකර පරිගණක භාවිත කිරීමට උපකාරී වේ.

#ICT කණ්ඩායම

11. Maintaining a correct posture is important because incorrect posture can cause various health problems when using computers continuously.

පරිගණකයක් අඛණ්ඩව භාවිතා කරන විට වැරදි ඉරියව් හේතුවෙන් විවිධ සෞඛ්‍ය ගැටලු ඇති විය හැකි බැවින්, නිවැරදි ඉරියව්වක් පවත්වා ගැනීම වැදගත් වේ.

12. The computer screen should be kept at or slightly below the level of the user's eyes.

පරිගණක තිරය පරිශීලකයාගේ ඇස් මට්ටමේ හෝ ඊට මඳක් පහළින් පිහිටන සේ තබා ගත යුතුය.

13. The distance between the eyes and the computer screen should be between 18 and 28 inches.

ඇස් සහ පරිගණක තිරය අතර දුර අඟල් 18ත් 28ත් අතර විය යුතුය.

14. A person should sit upright and lean against the back of the chair.

පුද්ගලයෙකු කෙළින් හිඳගෙන පුටුවේ පිටුපස කොටසට හේත්තු වී සිටිය යුතුය.

15. The legs should be kept vertically and the feet should be placed on the ground.

කකුල් සිරස්ව තබා ගත යුතු අතර පාද බිම මත තැබිය යුතුය.

16. The keyboard and mouse should be kept at the level of the elbow.

යතුරුපුවරුව සහ මවුස් වැලමිට මට්ටමේ තබා ගත යුතුය.

17. Incorrect postures may cause: වැරදි ඉරියව් හේතුවෙන් පහත දෑ ඇති විය හැක:

- Eye pain / ඇස්වල වේදනාව
- Eyesight problems / දෘෂ්ටි ගැටලු
- Tired eyes / ඇස් වෙහෙසට පත්වීම
- Backbone pain / කොඳු ඇට පෙළේ වේදනාව
- Strain in the feet / පාදවලට ආතතියක් දැනීම
- Pain in fingers and elbows / ඇඟිලි සහ වැලමිටේ වේදනාව

18. The brightness and contrast of the screen should be adjusted to suit the eyes. Users should also give their eyes regular rest, especially when working for a long period.

තිරයේ දීප්තිය සහ වෙනස ඇස්වලට ගැලපෙන පරිදි සකස් කර ගත යුතුය. විශේෂයෙන් දිගු වේලාවක් වැඩ කරන විට පරිශීලකයින් තම ඇස්වලට නිතිපතා විවේකයක් ලබා දිය යුතුය.

19. Computer hardware is considered electronic waste when it is discarded or no longer used.

පරිගණක දෘඩාංග ඉවත දමන විට හෝ තවදුරටත් භාවිතා නොකරන විට ඒවා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ලෙස සැලකේ.

20. Improper disposal of electronic waste can cause great damage to the environment and human beings, because electronic devices may contain harmful substances.

ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංගවල හානිකර ද්‍රව්‍ය අඩංගු විය හැකි බැවින්, ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස බැහැර නොකිරීමෙන් පරිසරයට සහ මිනිසුන්ට විශාල හානියක් සිදුවිය හැක.

21. Four harmful substances are: හානිකර ද්‍රව්‍ය හතරක් නම්:

- Lead / ඊයම්
- Barium / බේරියම්
- Mercury / රසදිය
- Beryllium / බේරිලියම්

22. Harmful substances can cause diseases affecting various parts of the body. Long-term exposure may lead to serious diseases such as cancer and kidney diseases.

හානිකර ද්‍රව්‍ය මගින් ශරීරයේ විවිධ කොටස්වලට බලපාන රෝග ඇති විය හැක. මේවාට දිගුකාලීනව නිරාවරණය වීමෙන් පිළිකා සහ වකුගඩු රෝග වැනි බරපතල රෝග ඇති විය හැක.

23. Lead can damage the brain and kidneys and cause disorders in blood circulation.

ඊයම් මගින් මොළයට සහ වකුගඩු වලට හානි සිදුවිය හැකි අතර රුධිර සංසරණ පද්ධතියේ ආබාධ ඇති විය හැක.

24. Mercury can damage the kidneys and nervous system.

රසදිය මගින් වකුගඩු සහ ස්නායු පද්ධතියට හානි සිදුවිය හැක.

25. Careless disposal can release harmful substances into the environment, causing pollution and health problems for humans and other living beings.

සැලකිල්ලෙන් තොරව බැහැර කිරීම මගින් හානිකර ද්‍රව්‍ය පරිසරයට මුදා හැරිය හැකි අතර, එමගින් පරිසර දූෂණය මෙන්ම මිනිසුන්ට සහ අනෙකුත් ජීවීන්ට සෞඛ්‍ය ගැටලු ඇති විය හැක.

26. It means maintaining existing equipment properly so that it can be used for a long time instead of upgrading it unnecessarily.

එයින් අදහස් වන්නේ අනවශ්‍ය ලෙස උත්ශ්‍රේණිගත කිරීම වෙනුවට පවතින උපකරණ දිගු කාලයක් භාවිතා කළ හැකි වන පරිදි නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීමයි.

27. It reduces the amount of waste released into the environment.

එමගින් පරිසරයට මුදා හරින අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අඩු කරයි.

28. We should consider donating or selling old equipment if it is still in working condition.

පැරණි උපකරණ තවමත් ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයේ පවතී නම්, ඒවා පරිත්‍යාග කිරීම හෝ විකිණීම ගැන අප සලකා බැලිය යුතුය.

29. It can be utilized for other purposes instead of being discarded.

ඒවා ඉවත දැමීම වෙනුවට වෙනත් අරමුණු සඳහා යොදා ගත හැක.

30. An empty monitor can be used as a flower pot, and a system unit casing can be used as a garbage bin.

හිස් මොනිටරයක් මල් පෝච්චියක් ලෙසත්, සිස්ටම් යුනිට් ආවරණයක් කුණු කුඩයක් ලෙසත් භාවිතා කළ හැක.

31. Equipment that is not repairable or reusable should be handed over to an electronic waste recycling company.

අලුත්වැඩියා කිරීමට හෝ නැවත භාවිතයට ගත නොහැකි උපකරණ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කරන ආයතනයකට භාර දිය යුතුය.

32. Recycling is the process of transforming waste into a new product by separating waste into small parts and producing new materials through machinery.

ප්‍රතිචක්‍රීකරණය යනු අපද්‍රව්‍ය කුඩා කොටස්වලට වෙන් කර යන්ත්‍ර සූත්‍ර මගින් නව ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම හරහා අපද්‍රව්‍ය නව නිෂ්පාදනයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි.

33. A password is a secret word or combination of letters, numbers, and symbols used to protect information stored in a computer from outsiders.

මුරපදයක් යනු පරිගණකයක ගබඩා කර ඇති තොරතුරු පිටස්තර පුද්ගලයින්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා භාවිතා කරන රහස් වචනයක් හෝ අකුරු, ඉලක්කම් සහ සංකේතවල එකතුවකි.

34. A password should have at least 8 characters and include letters (A-Z), numbers (0-9), and symbols such as @, #, and \$. It should not contain simple personal information such as a name or birthday.

මුරපදයක අවම වශයෙන් අක්ෂර 8ක් තිබිය යුතු අතර, ඊට අකුරු "A-Z", ඉලක්කම් (0-9) සහ @, #, \$ වැනි සංකේත ඇතුළත් විය යුතුය. නම හෝ උපන් දිනය වැනි සරල පුද්ගලික තොරතුරු ඊට ඇතුළත් නොවිය යුතුය.

35. Answer:

- Avoid damaging computer equipment in the laboratory./ විද්‍යාගාරයේ ඇති පරිගණක උපකරණවලට හානි කිරීමෙන් වළකින්න.
- Use passwords to protect computers./ පරිගණක ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා මුරපද භාවිතා කරන්න.
- Dispose of electronic waste properly without harming the environment. පරිසරයට හානියක් නොවන පරිදි ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස බැහැර කරන්න.